

Poznámky k pedagogické dokumentaci a žákům se SVP

Design vzdělávacího procesu

Kurikulární dokumenty

- Bílá kniha
- Standard základního vzdělávání (pro střední vzdělávání zatím neexistuje)
- Vzdělávací programy (RVP, ŠVP)
- Učební plány
- Tematický učební plán (obvykle měsíční)
- Učebnice
- Metodické příručky

Školní vzdělávací program pro gymnaziální vzdělávání

- **Obsah:**
 - Identifikační údaje o škole
 - Charakteristika školy
 - Charakteristika ŠVP
 - **Učební plán (zajímá praktikanta)**
 - **Učební osnovy (zajímají praktikanta)**
 - **Hodnocení žáků (zajímá praktikanta)**

ŠVP v praxi škol

- Negativa:
 - Formalismus
- Pozitiva
 - Doprovodné vzdělávací aktivity pro učitele – společná činnost, komunikace
- Chyby v ŠVP:
 - Chybí konkretizace námětů a činností u průřezových témat
 - Formalismus zařazení průřezových témat (1/3 gymnázií v první fázi tvorby ŠVP)

Školní vzdělávací program

pro gymnaziální vzdělávání

- Kritické čtení konkrétního ŠVP, v němž je vzdělávací obor **Informační a komunikační technologie** realizován projektově a jako rozmělněná součást jiných vzdělávacích oborů (viz následující slide)
 - Jaké má tato edukace výhody?
 - Jaké má tato edukace nástrahy/nevýhody?

Projekt ICT: realizován v kvintě osmiletého studijního cyklu gymnázia

učivo	výstup	přesahy a vazby
zahajovací týden		9 hodin
hardware	popíše hlavní součásti PC, scanneru, kopírky, fotoaparátu, umí je ovládat a propojit, dokáže zaznamenat výsledky své práce ve škole i mimo ni (s důrazem na uměleckou profilaci školy)	fyzika chemie
sítě	schématem popíše topologii a hlavní součásti sítě obecně i konkrétně na škole, dokáže navrhnout nastavení IP protokolu pro vnitřní síť	
software	žák ovládá na základní úrovni kancelářské programy, orientuje se v možnostech použití ICT v praxi	všechny vyučované předměty
údržba a ochrana dat	žák dokáže přesouvat, šifrovat a archivovat soubory, orientuje se v systému ukládání dat ve škole	
ergonomie a bezpečnost práce	žák dokáže upravit pracoviště podle zásad ergonomie, dokáže předvídat nebezpečí plynoucí z nedodržení zásad ergonomie, ovládá bezpečné postupy při ovládní ICT	výchova ke zdraví
sdílení odborných informací	využívá dostupné služby k vyhledání informací, týmové komunikaci, sebevzdělávání	výchova k občanství
seznamovací ICT výlet		12 hodin
	zadané úkoly řeší v týmové spolupráci s využitím vhodných kombinací prostředků ICT	
	získaná surová data dokáže zpracovat a převést do výsledné formy vhodné k publikování	zeměpis, biologie, výtvarná výchova, fyzika
	umí zpracovat výsledky práce do finální podoby, s dodržением estetických zásad, grafické a typografické úpravy, výsledné dokumenty umí začlenit a publikovat	výtvarná výchova, český jazyk a literatura

Tematický plán učiva

- Tvoří si ho každý učitel pro daný předmět a školní rok
- Základem je ŠVP
- Obsahuje údaje:
 - Předmět
 - Časová dotace/týden/celkem ve školním roce
 - Jméno učitele
 - Ročník
 - Školní rok
 - Povinná literatura
 - Doporučená literatura

Tematický učební plán

Hodina	Tematický celek - téma	Učební pomůcky apod.
1.		
2. – 15.		
16. – 30.		

Měsíc	Počet hodin	Tematický celek - téma	Učební pomůcky apod.
Září	2		
Září	2		
Říjen	4		

**Vzdělávání žáků
se speciálními vzdělávacími potřebami
(na střední škole)**

Některé pojmy

INTEGRACE

- J. Průcha: *...přístupy a způsoby zapojení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do hlavních proudů vzdělávání a do běžných škol. Cílem je poskytnout i žákům s těžkými a trvalými zdravotními postiženími společnou zkušenost s jejich zdravými vrstevníky, a přitom respektovat jejich specifické potřeby.*
- Pohled směrem k diferenciaci a odborné diagnostice jednotlivých žáků s různými znevýhodněními
- Jedinci se pomůže se **začleněním do třídy a přizpůsobení se dané třídě (pasivnější pojetí)**
- **Výhody / nevýhody integrace žáků s SVP**

Výhody / nevýhody integrace žáků s SVP

Výhody integrace žáka se speciálními vzdělávacími potřebami

- navazování kontaktu se zdravými žáky
- posilování demokratických hodnot, sociálního a kooperativního učení
- žák s handicapem se stává součástí třídy, školy a společnosti
- integrace ovlivňuje ostatní žáky třídy, odstraňuje předsudky a vytváří u žáků empatičtější vztah k okolí

Nevýhody integrace

- finanční náročnost a větší pracovní nasazení pedagogů
- žák má speciální potřeby, potřebuje různé speciální pomůcky, speciální přístup
- osobní asistent
- přírůstek administrativní práce

Je důležité zavádět integraci pouze tehdy, když jsou všechny podmínky integrace splněny a integrace se jeví jako prospěšná

Některé pojmy

INKLUZE

- Stav, kdy se člověk s postižením rodí do společnosti, která akceptuje jeho odlišnost a odlišnost každého svého člena / je normální být jiný a společnost se nad jinakostí vůbec nepozastavuje
- Poznání, že všechny děti mají nějaké dary nebo nadání, které mohou být přínosem pro ostatní, a jejich odlišnost obohacuje učení a vyučování
- **Cíl i metoda, jejíž pomocí vytvářejí učitelé ve třídě společenství, které si váží spolužáků s postižením a pomáhá jim, aby se cítili jistě a aby věděli, že ostatní přijímají je samé i jejich projevy**
- Filozofie, jejíž součástí je přesvědčení, že každý člověk získává tím, když se naučí lépe rozumět druhým a vážit si jich

Vztah pojmů integrace a inkluze

<http://osobnostnirozvojpedagoga.cz/moduly/m1/5-1-1-vymezeni-integrace-a-inkluze-ve-vzdelavacim-procesu.html>

Integrace	Inkluze
Zaměření na potřeby jedince s postižením	Zaměření na potřeby všech vzdělávaných
Expertizy specialistů	Expertizy běžných učitelů
Speciální intervence	Dobrá výuka pro všechny
Prospěch pro integrovaného studenta	Prospěch pro všechny studenty
Dílčí změna prostředí	Celková změna školy
Zaměření na vzdělávaného postiženého jedince	Zaměření na skupinu a školu
Speciální programy pro studenta s postižením	Celková strategie učitele
Hodnocení studenta expertem	Hodnocení učitelem, zaměření na vzdělávací faktory

Školská legislativa a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)

- **§ 16 školského zákona** (zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání)
 - definice SVP
 - podmínky vzdělávání v preprimárním, primárním i sekundárním systému školství
 - úpravy tříd, skupin vzdělávání, asistent pedagoga
- **§ 17 - Vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů**
- **§ 18 - Individuální vzdělávací plán**

Více viz např. <http://zakony.centrum.cz/skolsky-zakon/cast-1-paragraf-18>

Žák se speciálními vzdělávacími potřebami

Dle § 16 školského zákona (zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání)

- Žák se **zdravotním postižením** (tělesným, zrakovým, sluchovým, mentálním, autismem, vadami řeči, souběžným postižením více vadami, vývojovými poruchami učení nebo chování),
- Žák se **zdravotním znevýhodněním** (zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním - např. diabetes, onkologická onemocnění, epilepsie, psychiatrické onemocnění - a lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování)
- Žák se **sociálním znevýhodněním** (z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením - také nedostatečná znalost vyučovacího jazyka, ohrožení sociálně patologickými jevy, s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou a žáci v postavení azylantů a účastníků řízení o udělení azylu na území ČR)

Kdo rozhoduje o tom, že žák má SVP

- **Pedagogicko-psychologické poradny**
 - poskytují služby zejména v souvislosti se školním neúspěchem, výchovnými problémy, specifickými poruchami učení (obtíže se čtením, psaním, počítáním), specifickými poruchami chování (ADHD) a sociálním znevýhodněním.
- **Speciálně-pedagogická centra**
 - poskytují služby zejména dětem se zdravotním postižením a v některých případech také dětem se zdravotním znevýhodněním (zejména dětem s vnitřním postižením-dlouhodobá nemoc)
- **Střediska výchovné péče**
 - poskytují služby zaměřené zejména na výchovné problémy a poruchy chování

Informační zdroje - vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

- Informace ke vzdělávání dětí cizinců: <http://www.inkluzivniskola.cz>
- Informace o inkluzivním vzdělávání: www.inkluze.cz
- Informace k podpoře osob s poruchami autistického spektra: <http://www.apla.cz/>
- K problematice posuzování speciální vzdělávacích potřeb, speciálně pedagogických center, podpory asistenta pedagoga a metodik práce s žáky se zdravotním postižením více na: <http://spc-info.upol.cz/profil/?p=446>
- Aktuální znění školského zákona je dostupné na: <http://www.pracepropravniky.cz./zakony/skolsky-zakon-uplne-zneni>
- Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných ve znění vyhlášky 147/2011 Sb. je dostupná na: http://spc-info.upol.cz/profil/wp-content/uploads/2011/05/73-2005_1_9_2011.pdf

Žák s přiznaným uzpůsobením podmínek

- Vyhláška č. 177/2009, o maturitní zkoušce, v platném znění – Příloha č. 2
- V souvislosti s maturitní zkouškou (MZ) u žáků se SVP termín „**žák s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání MZ**“

Žák s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky: žák se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním, kterému je na základě jeho žádosti umožněno konat maturitní zkoušku za podmínek odpovídajících jeho (vzdělávacím) potřebám

Kategorizace žáků s přiznaným uzpůsobením podmínek + typy uzpůsobení

Kategorie:

1. Tělesné postižení
 2. Zrakové postižení
 3. Sluchové postižení
 4. Specifické poruchy učení a ostatní
- v každé kategorii navíc podskupiny specifikující uzpůsobení

Konkretizace uzpůsobení podmínek:

- Úprava prostředí
- Navýšení časového limitu
- Úpravy zkušební dokumentace
- Použití kompenzačních pomůcek
- Asistence
- Tlumočení

Podpůrná opatření

- **Podpora pro práci pedagoga se žákem** v situaci, že vzdělávání žáka v různé míře vyžaduje upravit průběh
- **Úpravy metod výuky, didaktické postupy a úpravy v kritériích hodnocení žáka, případně změny ve strategiích učení žáka**
- Cíl úprav:
 - **vyrovnávat podmínky** ke vzdělávání žáka, které mohou být ovlivněny mírnými problémy nebo závažnými obtížemi způsobenými nepřípraveností žáka na školu, odlišnými životními podmínkami a odlišným kulturním prostředím, ze kterého žák vstupuje do vzdělávání.
 - početnou skupinu představují **žáci s nepříznivým aktuálním zdravotním stavem**, který může ovlivňovat vzdělávání žáků nebo zdravotní postižení žáka.

Podpůrná opatření a žáci

- Definována školským zákonem, podle rozsahu a obsahu se člení do I. – V. stupně dle závažnosti hendikepu nebo onemocnění
- Různé stupně lze kombinovat
- Vedle organizace vzdělávání obsahují také speciální učebnice a pomůcky a kompenzační pomůcky
Propojenost s asistentem pedagoga, osobním asistentem

I. stupeň podpůrných opatření **vždy navrhuje a poskytuje škola - Plán pedagogické podpory**

II. – V. stupeň navrhuje a metodicky provází v jeho naplňování **školské poradenské zařízení (škole vydáno Doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, které obsahuje závěry z vyšetření žáka a doporučovaná podpůrná opatření)**

- <http://www.nuv.cz/t/podpurna-opatreni>
- <http://katalogpo.upol.cz/obecna-cast/3-komu-jsou-podpurna-opatreni-urcena/3-1-stupne-podpurnych-opatreni/>

Podpůrná opatření

- Úprava metod a forem vzdělávání žáka
- Podpora školním poradenským pracovištěm
- Úprava obsahu vzdělávání a případně úprava výstupů ze vzdělávání u žáků, kde je tato úprava možná a nezbytná
- Organizace vzdělávání (organizace výuky, volnočasových aktivit, prostorového uspořádání, práce s délkou vyučovací hodiny, délka přestávky, počet žáků ve třídě nebo skupině...)
- IVP
- Personální podpora pro práci pedagoga – asistent pedagoga, další pedagogický pracovník, školní psycholog/školní speciální pedagog,
- Podpora pro žáka - tlumočnický do českého znakového jazyka, přepisovatel pro neslyšící, průvodce pro orientaci v prostoru, osobní asistent nebo přítomnost další osoby
- Metodická podpora v intenzivní podobě ze strany ŠPZ po dobu 6 měsíců v případech, kdy škola vzdělává žáka, jehož vzdělávání a nastavení podpůrných opatření vyžaduje těsnou spolupráci s odborníky ŠPZ
- Hodnocení žáka – školské zařízení doporučuje přesně, jak je třeba zohlednit specifika žakových obtíží v jeho hodnocení a sebehodnocení, jak pracovat s kritérii, s motivací a s postoji žáků ke vzdělávání

IVP – žáci se SVP

§ 18 Individuální vzdělávací plán

- Ředitel školy může s **písemným doporučením školského poradenského zařízení** povolit nezletilému žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s mimořádným nadáním **na žádost jeho zákonného zástupce** a zletilému žákovi nebo studentovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s mimořádným nadáním **na jeho žádost** vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu.
- Ve středním vzdělávání nebo vyšším odborném vzdělávání může ředitel školy povolit vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu i z jiných závažných důvodů.

Individuální vzdělávací plán (IVP)

- Slouží pro stanovení cílů výuky pro individuálně integrovaného žáka / žáka s hlubokým mentálním postižením / skupinově integrovaného žáka / žáka speciální školy
- **Závazný dokument pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka**
- Podle **Vyhlášky č. 73/2005 Sb.**, o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ze dne 9. února 2005
- Vytváří se podle:
 - ŠVP
 - Závěrů speciálně pedagogického vyšetření
 - Závěrů psychologického vyšetření ve školním poradenském pracovišti
 - Doporučení praktického lékaře ...
 - Vyjádření zákonného zástupce žáka / zletilého žáka
 - **Spolupráce na IVP:** školské poradenské zařízení/zákonný zástupce/zletilý žák

Individuální vzdělávací plán (IVP)

- Doplnován a upravován v průběhu celé školní docházky žáka podle jeho potřeb
- Školské poradenské zařízení 2x ročně vyhodnocuje dodržování definovaných postupů a opatření / poskytuje poradenskou podporu žákovi, škole i zákonným zástupcům
- **Podklad pro žádost o dotaci na zřízení pozice asistenta pedagoga** ve třídě, kde se integrovaný žák se SVP vzdělává

Individuální vzdělávací plán pro školní rok/....

Jméno žáka :

Datum narození :

Škola : ZŠ E. Valenty, Prostějov

Třída :

Vyšetření dne : 24.8.2011

Na základě diagnostického, kontrolního psychologického a speciálně pedagogického vyšetření bylo zjištěno, že v souladu s § 16 Zákona 561/2004 spadá žák do kategorie osob se speciálními vzdělávacími potřebami

- zdravotní postižení.

Výkony žáka v oblasti učení jsou ovlivňovány specifickou poruchou učení :

- částečně kompenzovaná dysortografie
 - lehčí stupeň dysgrafie
- specifickou poruchou chování**
- LMD – hypoaktivní typ

Platnost doporučení : do konce školní docházky

Doporučená forma speciálního vzdělávání žáka :

- individuální integrace v běžné třídě ZŠ, vzdělávání podle Individuálního vzdělávacího plánu (v souladu s Vyhláškou 73, ze dne 9.2. 2005, §3,§6)
- učební dokumenty: ŠVP – Naše škola, 1.9.2007
- důsledné uplatnění individuálního přístupu v souladu s § 16 Zákona 561/2004 odst.6
- individuální reedukační péče proškolené dys.asistentky

Doporučené pedagogické postupy ve vyučovacích předmětech :

Diktát:

- dítě píše pouze to, co stihne napsat – na tomto způsobu práce je dobré se předem dohodnout
- diktát připravit buď jako doplňovačku nebo psát jen polovinu diktátu
- poskytovat delší čas na kontrolu, sbírat jako posledním
- vynechat nebo omezit a pak tolerantně hodnotit časově limitované úkoly
- diktovat po kratších celcích, tempo diktování přizpůsobit pomalejším žákům
- ocenit snahu o zvládnutí a aplikaci pravopisných pravidel
- nehodnotit chyby z nedostatku času

Psaní

- zařazovat uvolňovací cviky
- diakritická znaménka doplňovat okamžitě
- nenutit k dlouhému opisování toho, co nestihlo napsat, nechat psát jen to nejdůležitější
- projevovat shovívavost při hodnocení písemného projevu, obzvlášť písmen tvarově podobných, nedokonalých tvarů a směrů písmen, jejich nestejně výšky a celkově snížené kvality písemného projevu

Ostatní předměty

- v písemných projevech volit takovou formu, aby stačila pouze krátká odpověď
- preferovat ústní formu zkoušení
- nenechávat psát dlouhé zápisy, zápisy v naukových předmětech nahradit tištěnou formou záznamu výkladu vyučujícího
- zkontrolovat pochopení zadání úkolu
- brát v úvahu, že dysgrafické děti mohou mít obtíže i ve výtvarné výchově, geometrii, pracovním vyučováním atd.

Cizí jazyk

- vyzkoušet, zda bude dítěti vyhovovat sluchová cesta- tzn. zaměřit se na osvojení nejdůležitější slovní zásoby, větných a slovních spojení a frází pomocí sluchu, možnost využití magnetofonu, hlasitého předčítávání, využití diktafonu, PC
- nenutit k doslovným překladům
- jazyk často a opakovaně poslouchat
- zařazovat často písničky, říkadla, anekdoty apod.
- soustředit se na praktické využití jazyka
- čtení delších textů výrazně omezovat
- zaměřovat se na správnou výslovnost
- používat doplňování slov do vět
- využívat možnosti vypracování individuálního plánu

Speciálně pedagogická a psychologická péče :

Nápravu provádí dyslektická asistentka, která absolvovala základní kurz ke SPU.

Se žákem pracuje : dyslektická asistentka Markéta Talandová

Reedukační péče v době mimo vyučování v rozsahu 45 minut týdně :

Obsah individuální péče je třeba zaměřit na zdokonalení v oblasti:

- sluchové analýzy a syntézy (rozklad slov na hlásky a zpět, hranice slov ve větě, slovo-
slabika – písmeno)
- artikulační obratnost
- audiomotorické koordinace

- vizuomotorická koordinace
- slovní zásoba, vyjadřovací schopnosti
- grafomotoriky, hrubá i jemná motorika ruky
- pravopis s uplatněním spec.textů a metodických postupů
- procvičování a upevňování aktuálně probíraného učiva

Nezbytné kompenzační pomůcky, vybavení, učebnice, učební texty :

- pracovní listy s doplňovačkami
- stírací fólie, učebnice, texty k procvičování
- přehledy gramatických pravidel,slovníky, obrázkové materiály
- sešity s uvolňovacími cviky
- videokazety, audiokazety,zvukové čítanky
- počítačové výukové a reedukační programy

Návrh případného snížení počtu žáků ve třídě :

Není nutné.

Účast dalšího pedagogického pracovníka :

Není opodstatněná.

Předpoklad navýšení finančních prostředků :

Na mzdy požadujeme 700,- Kč, na pomůcky 300,- Kč. Celkem 1 000,- Kč.

Další důležité informace :

Nejsou.

Hodnocení žáka:

Rodiče nepožadují slovní hodnocení.

Spolupráce se zákonnými zástupci :

Tatínek byl seznámen s Individuálním vzdělávacím plánem prostřednictvím informovaného souhlasu.

Konzultant IVP : Mgr. Blanka Střiteská – spec.pedagog

Na vypracování IVP se podíleli : Mgr.Renata Páleníková, třídní učitelka

Mgr. Markéta Talandová, dyslektická asistentka

Mgr.Hana Lužná, výchovný poradce